

rettető és végleges utazás története a *Nagyvilág* 2000. január–februári számában jelent meg magyarul; azóta tizenhét sornyit változtattam a szövegen. A fordításhoz végig kellett élnem ezt a kettős lázálmot, hogy ne csak az égő asszonyt: a kőembert is értesem. A költészetét, amennyire lehet.

Most a kőember előtt szeretnék tisztelni. Az előtt, aki Pilinszky János verseit Csokits Jánossal együtt angolra fordította. Kilenc évig, ahogy Homérosz előírta neki.

Ted Hughes

AZ AJÁNLATOK

Két hónapos halott
S egyszerre ott voltál, ismét, kézzelfoghatón.
Felszálltam az Északi Metróra a Leicester
Square-nél, leültem, ott voltál. És ott
Kezdődött el az álom, amely nem álom.
Rád bámultam, nem vettél észre.
Álombeli szereped az volt, hogy ne vegyél észre.
Az enyém, hogy láthatatlan legyek, gyámoltalan
Alak, ki nem képes valóra válni.
Üres, testetlen tekintet – rálőcsölöm
Hitetlen báméskodásom teljes súlyát
Az arcodra, amely képtelenül valódi, és ott van.
Alig változott, most sem változik, hiába
Erőltetem. Kicsit megborzongtál, ahogy a szerelvény
Átnyomakodott a földön, észak felé.
Korosabb lettél – a halál mintha megöregített
Volna. Sápadtabb, szinte sárgás, akár
A hullaházban, de érzéketlenebb.
Mintha a gombolyítatlan útvonal, a borzoló utazás
Életed filmje volna, és csak az kötne le.
Befelé járó pillantásod nem felelt az enyémre.
Térdeden kosár, teli csomaggal.
Kézitáskád hosszú bőrszíjon. Kezed
A kupacon, összekulcsolva. Mozdulatlanul
Rád szegeződött a pillantásom, úgy, mint ha
A pillantás a kézfejre szegezi az arcot. A képtelen
Felszívta kis borzongásaidat, szemhéjadat,
Enyhén lebiggyedő szádat és a melankóliát.
Éppúgy, mint az álomban, amely befogja
A nyilvánvalóan képtelent, míg másodpercre
Másodperc és újra másodperc nyúlik,

Mindegyre hihetlenebbül –
 Mintha lassan elfordulna az arcod, és lassan
 Belemosolyogna az enyémbé, unszolásképpen,
 Hogy onnét, az élők közül, szóljak a halottakhoz.
 De szemlátomást nem tudtad, milyen szerepet játszol.
 És éppúgy, mint az álomban, nem szólaltam meg.
 Csak megpróbáltam leválasztani az arcod
 Emlékét erről a mostani arcról, amelyet viselsz.
 Ha Chalk Farznál kiszállsz, mondtam magamban,
 Hazáig követlek. Akkor majd megszólalok.
 Akkor majd erőlködöm, hogy éljek
 Az ajánlatoddal, ezzel a szálnalmas pótszerrel,
 Amelyet a halál idenyújt, amelyet felmutatott
 Nekem, ott, a metrón – biztosan azért, hogy
 Jól vizsgálzom-e, hogy elfogadom-e.

Chalk Farm. Fölkeltem. Ülve maradtál.
 Próba-pillanat. Leemeltem rólad
 Az arcodat, és kivittem magammal
 A peronra, ebben az álomban,
 Amely az ébredező londoni élet teljessége.
 Figyeltem, ahogy eltűnsz, visznek
 Észak felé, vissza a feneketlen mélybe,
 Valódi arcod változatlan, fénylő, nem tud
 Magáról, még látni egy-két másodpercig, aztán
 Nincs többé, csak bennem az az előző üresség,
 Mert nem értem, hol voltál, s egyszer csak hol
 Nem vagy. De minden ajánlat háromszor tétetik meg.
 És hirtelenül ott ülsz az otthonodban.
 Fialat vagy, meg sem érintett a halál. Mint
 Az érzékcsalódás – szét ne hunyorogjam.
 Fejgörcsös kép – feltüremlik a recehártyán.
 Mintha fogalmad sem volna róla, hogy
 Ez te vagy. Sőt, elkölcsönözted legrégebbi
 Vetélytársnőd nevét – az volt kéznél. Mégis
 Annyira te vagy, hogy agyam féltekéi
 Mintha kicsit kizökkentek volna az időből:
 Tudom, hogy te te vagy, mégis ráébredek, hogy
 Nem te vagy. Látom, hogy te vagy te, és közben
 Arcátlanul, egyfolytában valaki más vagy.
 Még születésed dátumát is megőrizted –
 Pontosan, akár a képtelenség dróthegyét.
 És csak két mérfölddel laksz odébb, mint ahol
 Laktunk. Más szellemek is támogatnak, gyöngéd
 Csapat, új szüleid, új fivéred. És ismét
 Meg akarsz hódítani, mindenestül – titokban.
 Beszívom azt a réműletes levegőt – a gázt

Az alvilágból, amelyben olyan otthonosan mozogsz,
S amelyben új lényedet megtaláltad. Elmondod
A romantikus életedről szőtt álmot, amely végig-
Kísérte házasságunkat, ott, Párizsban – mintha
Sohasem jöttél volna haza eddig.
A halál visszavette a tehetségedet. Lehet, csak
Valami békésebbre váltotta át –
Néma, barbár vágyakozásra, megdühödött
Vágyra, amely alámerült boszorkányosan
Változatlan szemedbe. Egy darabig még küszködöm
A kettős, az élő és a halott létezéssel. Arra
Gondolok: „Véletlen ez, az életerőm
Pusztá renyhésege, hogy megpróbálom
Megőrizni a dolgokat, úgy, ahogy voltak, hiszen
A mutatvány folyik tovább, ugyanazok a maszkok,
Azok a szerepek – a színész nem számít.” Zihálok
A Rajna mélyén, félig eszméletlenül,
Közönyösen, mint valami fuldokló,
Fölrúgkapálom magam.
Szelíd ultimátumod veszít a szorításból.
Kísértet-humorodhoz méltón, legközelebb
Honoluluból küldesz csinos kártyát.
Utána, túlvilági mementó,
Minden évben egy kártyát Honoluluból.
Mintha befortélyoskodtad volna magad az élők közé
Úgy, hogy ott hagytlál engem óvadéknak, túsznak
A halottak földjén.

Egyre ritkábban

Gondolok a menekülésre.
Még álmomban is, a házunk romokban.
De hirtelen – harmadjára – csak ott vagy.
Fiatalabban, mint ahogy megismertelek. Te vagy,
Valami egészen új lény, félig vad őzsuta, félig
Tökéletes, felbecsülhetetlen tárgy, csupa
Kristálylap, mint a kobalt ékszer. Mögém kerülsz
(Abban a gyámoltalan pillanatban, amikor
Fél lábbal a kádba lépek, elég meleg-e a víz),
És megszólalsz, ellentmondást nem tűrően, mint ha
Ismerős hang tör rám a folyóharsogásból, sürgetve,
Közletről: „Ez az utolsó. Ez itt. Ez. Most
Nem fogsz cserbenhagyni.”

Gergely Ágnes fordítása

Kántor Péter

TANÖSVÉNYEK

1

A kukucskálóablakon
benézett a nap, s ment tovább.

2

Az újságot lapozgatom most,
végigfutok a híreken,
az utcán emberek sietnek
kis láthatatlan síneken.

Valami munka várja őket,
amihez aktatáska kell,
busz, villamos, metró meg autók.
Valaki behunyt szemmel énekel.

Valaki beindítja a motort, megy
fuvarozni az árukat,
rendezők jönnek, magyaráznak,
brókerek kiabálnak számokat.

Árpád úr végigjárja három
háztömbből álló birodalmát:
régii Opel, új Suzuki –
rendezi fejében az aktát.

Vonulnak tanárok, diákok,
járóbeteg, ápoló.
Délben lehet, hogy tűz a nap majd,
este lehet, hogy hull a hó.

3

Induljunk el, te meg én,
ahogy a folyó fölött egy madár
próbarepül a város szürke egén,
s titokzatos hurkokat ír le.

Jobb láb, bal láb – emeld a lábad!
Jobb láb, bal láb – fel a fejet!
Jobb láb, bal láb – tovább, tovább!
A járókeretet soha el ne feledd!

4

Hova megyünk? Megyünk haza?
Nem haza, csak valahova.
Ez a börtön a menedékház?
Ez a börtön a menedékház.
Az ellenségek a barátok?
Jobb láb, bal láb – emeld a lábad.
Most forduljunk be itt.
Most forduljunk be itt.

5

A citromfákhoz visszamennék.
Olyan túrógombócot ennék.
Őriznék három tehenet.
Levágatnám a hajamat.

6

Szeretnék egy igazi kertet,
ültetnék benne éjjel-nappal,
és a szívemnek kedves lenne
minden, ami kinőne benne.

Szeretnék végre megbékélni
a világgal. Nem, mégse, még nem.

7

Kis rohangáló egerek:
szanaszét futnak a napok.

Egynek elkapom a grabancát,
ötöt-hatot futni hagyok.

Kis rohangáló egerek.

8

Mint a kívánságcédulák.
A fák alatt a levelek.
Nem ér a nevem, ne keress.
Nem találok a helyemet.

Ott kell hogy legyen valahol!
Az erdőben egy kicsi tisztás.
Ablak felőli ötödik sor.
Űl a padban, a keze tintás.

Miért vágták le a fejét?
A téglák közt kinő a fű.
A vége mindig ugyanaz.
A vége mindig keserű.

Nem látszott odaát a túlpárt.
Mért nem növesztett bajszot inkább?
Folyt a hátán a veritéke.
Ahogy hajtotta azt a hintát!

9

Felolvastam neki a verseidet.
Egy kutyának? Mit szólt hozzá?

10

A szőnyeg alá söpörte, hogy ott várjon.
Elfeledkezett róla, de aztán eszébe jutott.
Egyszer, amikor nem volt más dolga.
Egy bottal piszkálta, hogy szóra bírja.

11

Ilyen nincs! Ilyen nincs! – mondogatta.

12

Nálad mennyi az idő?
Nálam egy nap az élet.

13

Tele volt mindenütt sebekkel.
Nem tudom, mi a bajom, mondta.
Nem értette a használati utasítást.
Tátott szájjal nevetett.

*

Mintha még sose látta volna.
Mintha mindig ismerte volna.
A lehetséges megoldás volt.
Kezdetől nem volt rá megoldás.

14

A sót kérem.
Minden áldott nap ez ment.
Minden áldott nap kérnie kellett a sót.
Vagy a vizet. Bármit. Valamit.

15

Milyen lassú ez a tánc!
Milyen rövid ez a cigaretta!
Ez a délután. Ez az este.
Ez a számlakönyv milyen vastag!

16

A fonák oldalnak is megvan a fonákja.
Nézte az árnyékból, ahogy sütkérezik a gyík a szemközi falon.
Sokáig keresgélte a cigarettáját.
Meg kell hogy legyen. Megvan.

17

Nem a kutya a csontot, a csont nem engedi el a kutyát.

18

Eszébe se jutott, hogy beleszeressen.
Még csak az kéne!
Az kellett.

19

Miért épp őt választotta?
Mert szép volt.
Nem volt olyan szép.
Mert okos volt.
Nem volt olyan okos.
Mert rámosolygott.
Csakugyan rámosolygott?
Mintha személyesen a Szerencse.
Ó, a Szerencse!

20

Időnként elvesztette a fonalat,
ahogy kutya rohan eldobott bot után,
s hirtelen megtorpan, irányt vált,
egy guruló kerek pöttyösre vágyva.

De aztán füttyentett a gazda,
és ő hálatalten...
Vagy csak úgy képzelte a gazdát,
ahogy kullogott, ügetett, fülelt a csöndben.

21

Könnyű neki, az elveivel!
A sétabotjával, amire támaszkodik.

22

Úgy beszélt istenről, mint egy szelet vajás kenyérről,
aminek mélyen le van kötelezve.

23

Cipelte magát, mint egy kisgyereket.
Bontogatta a bonbonokat.
Még kért, még.
Úgy látszott, sose hagyja abba.

24

Állt a szoba közepén, mintha a világ végén.

25

Nem, nem akarta előlről kezdeni az egészet.
De azt a három megállót a kettes villamoson,
ugyanazon a széken, ugyanazzal a szemben ülővel,
azt megismételte volna. Ugyanúgy.

26

Ahogy az az öregember azon a kihalt téren
a januári estében
ráhajolt a hangszerére és csak pengette, pengette.